

**DET KONGELIGE
KULTUR- OG LIKESTILLINGSDEPARTEMENT**

Statsråden

Familie- og kulturkomiteen
Stortinget
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

25/105-

31. januar 2025

Dokument 8:42 S (2024-2025) representantforslag om å splitte og å selge NRK

Jeg viser til brev av 9. januar 2025 der Stortingets familie- og kulturkomite ber om kultur- og likestillingsministerens vurdering av Dokument 8:42 S (2024-2025) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Silje Hjemdal, Hans Andreas Limi og Roy Steffensen om å splitte opp og selge NRK.

Forslaget er som følger:

1. Stortinget ber regjeringen legge frem sak om oppsplitting og nedsalg av NRK på en slik måte at virksom konkurranse oppnås, kulturpolitiske mål ivaretas og offentlig finansiering reduseres mest mulig.
2. Stortinget ber regjeringen ordne det slik at de samfunnsnyttige funksjoner som i dag ivaretas av NRK og som ikke kan oppfylles på annen måte enn med offentlig finansiering, organiseres med konkurranseutsetting.
3. Stortinget ber regjeringen forhandle frem avtaler med kringkastingsselskapene som gir myndighetene råderett til å bruke etermediene i spesielle krisesituasjoner.

Svar

Forslagsstillerne hevder at den økte valgfriheten i det digitale mediemarkedet har gjort at det ikke er behov for en offentlig finansiert allmennkringkaster. Selv om mye har skjedd i mediemarkedet siden opprettelsen i 1933 er ikke behovet for NRK mindre i dag – snarere tvert imot.

Det er hovedsakelig et gode at vi i dag kan velge innhold fra hele verden som er tilgjengelig for oss når som helst. Men den digitaliserte og globaliserte medie verden gir også noen utfordringer, særlig for små land med små språk og små mediemarkeder. Internasjonale og globale aktører med enorme budsjetter tar stadig mer av nordmenns tid. Samtidig tar plattformselskaper som ikke produserer innhold selv, stadig større deler av annonsemarkedet. Det kan gjøre det vanskeligere å finansiere norsk innhold, og samfunns viktig journalistikk. Desinformasjon og konspirasjonsteorier spres raskt på sosiale medier, og det norske redaktørstyrte kvalitetssikrede innholdet sliter med å nå ut. De unge bruker også mindre tid på norsk innhold. Fordi de er vant til å bli oppdatert gjennom sosiale medier er det bekymring for om de unge har lavere betalingsvillighet for nyhets- og aktualitetsinnhold. Samtidig vet vi at et mangfold av redigerte medier med høy tillit i befolkningen er et av de viktigste virkemidlene for å styrke befolkningens motstandskraft mot desinformasjon. Vi har et sterkt mediemangfold i Norge i dag, men det har ikke kommet av seg selv. Det skyldes både at vi har en innovativ mediebransje som leverer kvalitetsjournalistikk som folk stoler på, og ikke minst at myndighetene gjennom mange tiår har vært villige til å gi mediene gode rammevilkår. Det siste vi trenger nå er en politikk som kan undergrave mediemangfoldet.

Hvordan NRK påvirker mediemarkedet og de kommersielle aktørene er noe vi følger tett, blant annet i forbindelse med de fireårige styringssignalene for mediestøtten. Representantene hevder at konkurransen i mediemarkedet hemmes av et sterkt NRK. Det er gjennomført flere konkurranseanalyser de seneste årene som finner at dette ikke er tilfelle, sist i en rapport fra Oslo Economics i 2021¹. Dette argumentet faller også på sin egen urimelighet når forslagsstillerne samtidig bruker det at vi har en levedyktig kommersiell mediesektor i Norge, som argument for at det ikke er behov for NRK. At vi har en sterk kommersiell bransje ved siden av et sterkt NRK og en kommersiell allmennkringkaster, er en styrke for mediemangfoldet, og for demokrati og ytringsfrihet i landet. Likevel mener forslagstillerne at dette er en utfordring som bør løses ved å selge NRK, slik at det kan drives på kommersielt grunnlag i direkte konkurranse med de andre mediene i markedet. Da er det verdt å minne om at et privatisert NRK ville tatt deler av inntektene til de kommersielle mediene, som følgelig også ville måtte redusere tilbudet til publikum. Tingen er mildt sagt dårlig. For kort tid siden varslet Schibsted media at de må kutte kostnader og nedbemanne 350 årsverk. TV 2 gjennomførte også nylig store kostnadskutt. Mange medier sliter fortsatt med den digitale overgangen, inkludert å erstatte inntekter fra papiravisene med digitale inntekter. Vi vet også at mediene i årene som kommer må investere tungt i attraktivt innhold, særlig for å tiltrekke seg unge mediebrukere.

Forslagsstillerne viser også til at det er flere andre aktører som tilbyr kvalitetsserier, og at det finnes smalt innhold om naturvitenskap, historie og kultur på blant annet YouTube. Det vitner om liten forståelse både for hva NRK leverer, og for NRKs rolle. For det første er NRK i motsetning til YouTube og mye annet innhold på nett et redaktørstyrt medium. NRK følger et etisk journalistisk rammeverk, og har redaksjonell uavhengighet og rettigheter og plikter etter medieansvarsloven. For det andre skal NRK være både bred og smal. Det brede innholdet gjør at NRK kan virke samlende, og det gir NRK en posisjon i befolkningen som gjør at de

¹ [nrk-del-9-konkurransemessige-virkninger.pdf](#)

også kan nå ut med innhold som er viktig men som ikke har like stor kommersiell appell. Blant annet gjelder det norsk innhold til barn, innhold på samisk og om samisk identitet og kultur, innhold til og om nasjonale minoriteter, innhold som viser fram smalere kulturuttrykk, og nyhetsinnhold som dekker temaer og områder som andre medier ikke dekker. Denne typen innhold ville ikke hatt den samme rekkevidden dersom det skulle produseres av andre på konkurranseutsatte kontrakter, slik forslagstillerne ønsker. Uten et samlet NRK ville vi også trolig miste det omfattende distriktsapparatet NRK har i dag, med tilstedeværelse i alle landets fylker.

Når det gjelder forslaget om å forhandle frem avtaler med kringkastingsselskapene som gir myndighetene råderett til å bruke etermediene i spesielle krisesituasjoner, finnes det allerede en slik hjemmel. I kringkastingsforskriften § 1-7 kan et departement, eller den statsmyndighet departementet har gitt fullmakt, kreve en melding sendt i kringkastingssending når liv eller helse er truet og det er av vesentlig betydning å få kunngjort meldingen ved slik sending. NRKs beredskapsforpliktelser går imidlertid lengre, og de må treffe særskilte beredskapstiltak for å sørge for at informasjon fra regjeringen kan nå befolkningen under beredskap og krig. Det kan være krevende å pålegge private kommersielle aktører slike krav.

Til slutt vil jeg minne om at Grunnlovens §100 gir staten et ansvar for å legge til rette for en åpen og opplyst offentlig samtale. Et av de viktigste virkemidlene vi har for å gjøre det, er NRK. For det vi betaler for NRK får hele befolkningen, uavhengig av størrelsen på lommeboka, åpen tilgang til nyheter, aktualitet, dokumentar, sport, kultur og underholdning. I motsetning til hos de internasjonale strømmetjenestene, får vi innhold som ser verden gjennom norske briller og som speiler en norsk virkelighet. Samtidig har NRK et viktig beredsskapsoppdrag slik at styresmaktene kan nå ut ved nasjonale kriser. Jeg mener at vi får mye igjen for pengene, og at Norge ville blitt fattigere uten et sterkt NRK.

Med hilsen

Lubna Jaffery